

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 315/2024
28.08.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Беобанка а.д. Београд - у стечају, чији је пуномоћник Невена Мишковић, адвокат у ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Драган Живковић, адвокат у ... ради дуга, вредност предмета спора 804.438,68 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 5Пж 2303/23 од 12.10.2023. године, у седници већа 28.08.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДА СЕ** пресуда Привредног Апелационог суда 5 Пж 2303/23 од 12.10.2023. године у ставу I, III и IV изреке, у делу којим је преиначена пресуда Привредног суда у Београду 10 П 1063/2022 од 26.01.2023. године у I ставу изреке, тако што је делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да плати тужиоцу износ од 804.438,68 динара са законском затезном каматом на износ од 546.257,33 динара од 01.02.2010. године до исплате и одлучено о трошковима парничног поступка, и у том делу се предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду 10П 1063/22 од 26.01.2023. године, којом је у I ставу одбио захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да солидарно са ББ, ВВ и ГГ из ... тужиоцу исплати износ од 804.438,68 динара са законском затезном каматом почев од 01.02.2010. године до исплате и у II ставу изреке, обавезао тужиоца да туженом на име трошкова парничног поступка исплати 201.075,00 динара.

Привредни апелациони суд је пресудом 5Пж 2303/23 од 12.10.2023. године, у I ставу изреке делимично преиначио пресуду Привредног суда у Београду 10П 1063/2022 од 26.01.2023. године у ставу I изреке, тако што је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да плати тужиоцу износ од 804.438,68 динара, са законском затезном каматом на износ од 546.257,33 динара од 01.02.2010. године до исплате; у II ставу изреке делимично је одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио првостепену пресуду у ставу I изреке у делу у коме је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му плати законску затезну камату на износ од 258.181,35 динара од 01.02.2010. године до исплате; у III ставу изреке преиначио је

решење о трошковима поступка садржано у ставу II изреке првостепене пресуде тако што је обавезао туженог да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 289.063,76 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате и у IV ставу изреке обавезао туженог да накнади тужиоцу трошкове другостепеног поступка у износу од 85.878,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену дозвољену и благовремену ревизију је изјавио тужени, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011...10/2023-др.закон) и закључио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле Уговор о кредиту 13.03.1995. године, којим је тужилац одобрио туженом кредит од 150.000,00 динара који се тужени обавезао да врати у року од 20 година са каматом од 7% годишње, и истог дана и Уговор број 3/94 о орочавању средстава у износу од 30.000,00 динара, ради стицања права на добијање кредита. Парничне странке су закључиле и Уговор о кредиту заведен код тужиоца под бројем 8/95 за исту кредитну партију, дана 13.03.1995. године, којим је туженом одобрен кредит за стамбену изградњу у износу од 20.000,00 динара под истим условима као и претходно наведени уговор, а затим су 26.12.1995. године закључиле и Уговор о орочавању средстава број 3/94 којим се тужени обавезао да код тужиоца орачи своја средства у износу од 10.000,00 динара ради стицања права на добијање кредита за стамбену изградњу и истовремено делимично обезбеђење кредита у износу од 200.000,00 динара. Првостепени суд је из наведених чињеница закључио да су парничне странке заправо закључиле један уговор о кредиту у јединственом износу од 200.000,00 динара. Првостепени суд је на основу налаза и мишљења вештака утврдио да је тужени исплатио интеркаларну камату за период од дана закључења уговора до почетка отплате кредита у укупном износу од 25.372,93 динара, а да на дан преноса кредита у отплату обрачунат и валоризован одобрени кредит износи 239.838,37 динара, што је укупан износ кредита који је тужени требало да врати тужиоцу на дан 01.11.1996. године. Камата је уговорена као променљива, тужилац је у неколико наврата мењао висину каматне стопе, уз примену ревалоризације, од чега се 25% наплаћивало уз ануитете, а 75% приписивало главном дугу. Уз уплате туженог у укупном износу од 250.737,50 динара, до 31.01.2010. године као дана раскида уговора, потраживањае тужиоца по основу доспеле главнице је 344.173,10 динара, 258.181,35 динара на име затезне камате и на име недоспеле главнице 202.084,23 динара, што чини укупан дуг туженог према тужиоцу на наведени датум од 804.438,68 динара. Међутим, како је укупан дуг туженог по одобреном кредиту на дан 30.09.2001. године износио 247.723,45 динара, а тужени је закључно са 15.09.2001. године уплатио укупно 250.737,50 динара, првостепени суд је нашао да је тужени измирио целокупно потраживање тужиоца, те након тога није било услова за даљи обрачун потражиања тужиоца. Стога, првостепени суд није прихватио налаз и мишљење вештака у делу у коме је вештак дао обрачун на околност висине дуга туженог по основу одобреног кредита као супротно са чињеницама које је сам вештак утврдио.

Другостепени суд налази да је првостепени суд правилно цитирао налаз и мишљење вештака, али да је извео погрешан закључак да се налаз и мишљење не могу прихватити. Обрнуто, другостепени суд налази да се закључак првостепеног суда да је тужени извршио уплату целокупног дуга по наведеном уговору о кредиту плаћањем износа од 250.737,50 динара, не може прихватити. Када је на основу плана отплате кредита који је сачинио вештак на дан 30.09.2001. године задужење тужиоца било 247.723,45 динара, полазећи од чињенице да је у отплату ушао ревалоризован износ од 239.838,37 динара, да је тужени имао обавезу да тако утврђен износ исплаћује 20 година са уговореном каматом, уз уговорену ревалоризацију која се приписује главном дугу, а делимично наплаћује, другостепени суд закључује да је износ од 247.723,45 динара према налазу вештака валоризовани износ главног дуга на дан 30.09.2001. године преостао након свих извршених уплата од стране туженог, на име уговорене камате и мањег дела главнице. Стога је закључио да је на дан раскида уговора преостало потраживање тужиоца на име доспеле главнице са уговореном каматом у износу од 344.173,10 динара, на име недоспеле главнице 202.084,23 динара, укупно 546.257,33 динара, који износ је досудио тужиоцу са законском затезном каматом од опредељеног датума. Досуђена је обрачуната неплаћена законска затезна камата за период од доспелости до раскида уговора 31.10.2010. године у износу од 258.181,35 динара. Наведени износи дуга утврђени су полазећи од чињенице да је туженом одобрен кредит у износу од 200.000,00 динара. Утврђено је да је заснована хипотека на непокретностима АА ради обезбеђења стамбеног кредита од 150.000,00 динара са каматом од 7% годишње која се аутоматски усклађује према важећим актима пословне политике банке и законском затезном каматом и 2% евентуалних трошкова, и да је брисана хипотека на основу брисовне изјаве тужиоца.

Тужени у ревизији побија правилност чињеничног стања на основу ког је донета побијана правноснажна пресуда у другом степену. Истиче да никада није закључио са тужиоцем два уговора, већ само један уговор и то Уговор број 2/94 на износ од 150.000,00 динара, који је и оверен пред Општинским судом у Мионици 15.03.1995. године, кад је оверена и заложна изјава за исти кредит, да је само по наведеном уговору тужилац и поднео иницијални акт у овој парници, да је по том уговору новчани износ у потпуности враћен и да је брисана хипотека на непокретности, те да тужилац нема доказа да је исплатио туженом износ по уговору број 8/95, у ком правцу је тужени приговорио налазу вештака. Истиче да је приговорио на налаз и мишљење вештака графолошке струке, јер је дат на основу фотокопије уговора 8/95, чији оригинал тужилац није доставио. Вештак је пропустио да од туженог узме неспорне потписе.

Тужилац је приговорио застарелост потраживања, који је првостепени суд погрешно одбио, а ради одлуке о приговору нису расправљене све околности.

Врховни суд закучује да је ревизија основана, јер другостепени суд није распрaviо све чињенице од значаја за одлуку о тужбеном захеву, што је делом и резултат погрешне примене материјалног права.

Погрешан је закључак другостепеног суда да није битно да ли су странке закључиле два уговора о кредиту, или само један. Ово стога што јесте спорно да ли је тужени преузео обавезе према тужиоцу по два уговора, дакле и по уговору број 8/95, на коме је такође заснован тужбени захтев, или само по уговору број 2/94 којим му је тужилац одобрио кредит у износу од 150.000,00 динара. Битно је и зато, што је

тужилац поставио тужбени захтев на основу уговора број 8/95 дана 24.05.2022. године. Другостепени суд је, за разлику од првостепеног суда, прихватио за правилан налаз и мишљење вештака о преосталом дугу по кредиту од 200.000,00 динара, а међу странкама јесте спорно да ли је тужилац по закљученим уговорима туженом одобрио и пренео 200.000,00 динара. Другостепени суд је навео да је тужилац свој захтев определио и доказе доставио у односу на уговор којим су туженом одобрена и пренета средства у износу од 200.000,00 динара. Међутим, претходно су наведена утврђења о два закључена писмена уговора, једном на износ од 150.000,00 динара и другом на износ од 200.000,00 динара. Другостепени суд није имао у виду примедбе туженог на налаз и мишљење вештака графолошке струке. Ревидент основано указује на садржину неспорно закљученог писменог уговора према коме се тужени обавезао да заснује хипотеку, па је то и учињено, и на садржину спорног уговора који предвиђа обавезу обезбеђења новчаног потраживања хипотеком, а таква хипотека није конституисана. Такође, за сада се не може прихватити закључак другостепеног суда да околност да је тужилац издао брисовну дозволу за хипотеку установљену по неспорно закљученом уговору не доказује да је дуг и плаћен, већ само да је престало средство обезбеђења. Такав закључак се не може прихватити зато што суд по одредби члана 8. ЗПП треба да одлучи које чињенице ће узети за доказане на основу резултата оцене свих доказа као целине, па тако околност о издавању брисовне дозволе за хипотеку ради обезбеђења кредита од 150.000,00 динара може да укаже не само да је престало средство обезбеђења, већ и зашто је престало, и која је садржина укупног уговорног односа странака била.

Другостепени суд није ценио приговор застарелости потраживања, од чега зависи одлука о тужбеном захтеву. Према садржини првостепене пресуде, тужени јесте истакао тај приговор.

Другостепени суд није одлучио о тужбеном захтеву применом материјалног права садржаног у одредбама члана 103. и 109. став 1. Закона о облигационим односима. Према утврђеној садржини уговори садрже одредбе о аутоматски променљивој камати, коју је тужилац мењао током трајања уговорног односа. Таква одредба уговора, којом се оставља могућност тужиоцу да наплаћује камату по каматној стопи предвиђеној пословном политиком тужиоца, није оцењена са аспекта допуштености, будући да подразумева једнострану вољу уговорне стране, без унапред одређених параметара. Уз то, другостепени суд је, за разлику од првостепеног суда прихватио налаз и мишљење вештака према коме је валоризовани износ дуга на коју је примењивана променљива камата, па је изостало изјашњење суда о дозвољености валоризације дуга у конкретним околностима, према којима је туженом уговорима стављен на располагање динарски износ кредита.

Код свега изнетог закључак је да се за сада не може прихватити за правилно ни утврђено чињенично стање ни правилност примене материјалног права на основу кога је донета побијана правноснажна пресуда у другом степену.

Из тих разлога је одлучено као у изреци, по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Татјана Миљун, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић